

hondo-hondotik

Emilio Majuelo Gil

(NUPeko irakaslea)

Argentina bidegurutzean

Argentina bidegurutzean bizitzen ari da. Jendea ziurgabetasun osoz saiatzen ari da hurrengo egunari aurre egiten, zer gertatuko den jakin gabe. Argentinari buruz zenbait egunkaritan informazioa ematen jarraitu da, baina duela urte bat Argentinak piztu zuen munduaren arretarik ez da orain inon agertzen. Alta, arazo larriek badi-raute, nahiz eta odolezko gertakariak ez sortu. Duela hilabete batzuk istilu gogorak izan zirenean eta De la Rúa lehen-dakaria boteretik bota zutenean, Argentinako egoerak kezka handia sortu zuen kapitalismoaren munduan. Orain dela aste batzuk Tucumanen umeak gosez hiltzen ari zirela jakinarazi zutenean, berriro barneko ziztada eman zion borondate oneko jendearen bihotzari. Gero, berriaz isiltasuna. Orduan bizi izandakoarekin alderatuta, egoera ezberdina al dute gaur egungo argentinarrak?

Baietz erantzun geniezaioke aurreko galderari. Borroka sozialak amaitu dira, eta lehen bezain ugariak ez dira *piketero-ek* bultzatutako ekintzak. Izan badira, kontrolpean edo baimen legal guztiekin egin dira. 2001eko abenduaren 20koaren urtemuga milaka eta milaka pertsonak ospatu zuten, baina borroka latzik ez zen sortu. Egoera soziala poliki-poliki bideratuz joan da. Ekonomikoki badago zenbait gai adierazgarri, hala nola inflazioaren gelditzea, *corralito* deituriko horren bukaeraren hasiera, nekazaritza produktu esportazioen gorakada, eta duela gutxi Nazioarteko Diru Funtsean hitzartutako ituna. Gobernuak ez ezik beste gune politiko eta ekonomikoek krisialdiaren une gogorrenak pasatu direla aldarrikatu dute, eta arazo politikoak maila orokorretik maila zehatzetara pasatzen ari direla dirudi. Baieztapen horien guztien frogak ere badira, eta haien artean *Denak joan daitezela* —politikari guztiak, boterean alderdi guztiak— herri leloaren desagerpenak garrantzi handia du; etorkizun ilunak luze iraungo du Argentinan.

Lau urteko ume bat desnutrizioak jota, Tucuman eskualdeko Umeen Ospitalean.

Argentinako Errepublikako lehendakari Duhalde jauna pozik agertu da, prozesu politikoa aurrera doala ikusita. Hurrengo maiatzean hauteskunde orokorrak egingo dira, eta Duhalderen behin-behineko agintaldia bukatuko da. Alderdi Justizialistak, bere alderdia, hauteskundeak irabaziko dituelakoan dago, eta Argentinako historiaren zati ilun eta kaxkarra hurrengo gobernukide-ek itxiko dutela esan du Duhaldek. Dena den, gauzak ez dira hain errazak izango, Argentinako sistema politikoaren funtsezko zenbait ezaugarri aldatu direlako. Lehenengoa, eta agian garrantzitsuenak,

gizartearen jarrerak hauteskundeetan aurrean ez dira erabat garbiak. Alde batetik, Justizialismoari, hau da Peronismo historikoari, porrot ekonomiko eta, batez ere, ustelkeria politiko-

arengatik kontuak eskatzea baliteke ere, Duhaldek laguntza sozial asko emanda protestak urritu dira. Bestaldetik, hain handiak diren txirotasuna eta behar-beharrezko gauzen gabeziak gizarte mugimenduen trinkotasuna ekarri dute, helburu eraikitzaile eta positiboekin. Gizarte mugimendu horiek jendearen protesta noraino, zer gune politiko-taraino eramango duten ikusteko dago.

ITXAROPEN IZPIA

Txirotasunak eta behar-beharrezko gauzen gabeziak gizarte mugimendu trinkoen sorrera ekarri du

te mugimenduen trinkotasuna ekarri dute, helburu eraikitzaile eta positiboekin. Gizarte mugimendu horiek jendearen protesta noraino, zer gune politiko-taraino eramango duten ikusteko dago.

Mugimendu horiekin koalizio politiko berri bat sendoturik ez izateak Justizialismoaren alde jokatzeko du; berriaz, Hegoamerikako nazioarteko egoerak (Brasil, Ekuador, Venezuela, Bolivia eta baita Kolonbia ere) aldaketa politikarako sortzen edo izaten diren aukerak baldintzatuko du *piketero*, kooperatibista eta *solidario*-en mugimenduen jarrera politikoa boterearen kontrako botoak ugaltzeko.

Bigarren ezaugarri berria Argentinako alderdi historikoen porrota da, egun hauetan islatu dena. Alderdi Erradikala izugarritzko gainbeheran doa, lehendakartzarako barneko hauteskundeetan sortu diren eskandaluengatik. Hipólito Yrigoyenen alderdi zaharra ia-ia desagertzeaz dago indar parlamentario gisa, inkestetan boto asmoen %3 bakarrik jasotzen duelako, eta ez da askoz gorago joango. Alderdi Komunistak ez du garrantzirik, Alderdi Sozialistak pixka bat gehiago, baina ARI Elisa Carrioren koalizioarekin hautsi eta ondoren garrantzi gutxi izango du hurrengo legebiltzarrean. ARI bera % 16tik ez da pasatzen inkestetan. Justizialisten hautagaiak bezala. Alderdi horretan gertatzen ari da aldaketarik handiena. Orain arte Probintzietako jauntxoek alderdi bat bazen, aipagarria da orain alderdi bi gutxienez badaudela, Justizialismoa erabat zatiturik baitago Duhalde eta Menemen arteko tirabirengatik. Argentinako historian ezagutzen ez zen alderdi politikoen porrota agerian dago, eta ez dirudi hori hauteskundeekin konponduko denik.

Hurrengo gobernuari —dena den, Justizialista ziur aski— zama handia gelditzen zaio ustelkeria politikoa eta jendearen egoera ekonomiko latza gutxitzeko. Maiatzetik aurrera arazo hauez gain Nazioarteko Diru Funtsekin berriro ikusiko ditugun borrokak izugarri gogorrak izanen dira, joan den asteko hitzarmena behin betikoa ez delako izan. Egoera ez da ziurra, nahiz eta, eskerrak, odolezko gertakariak gutxiturik izan.

Porto Alegretik, tik, tik, tik...

(Aurreko orrialdetik dator)

ren leloak errepikatuz. Euren burua eta ekintzei begiratu beharrean, gauza dira errezetak emateko. Beste batzuk, Euskal Herrikoak kasu, Brasilera edo Florentziara joan dira neoliberalismoaren aurkako banderarekin, eta ez dute arazorik ikusten proiektu kapitalistak (abiadura handiko trenak, termikoak, superportuak, eurohiria, saltoki handiak, autopistak, Itoitz...) euren etxean defenditzeko. Kanpoan uso, etxean otso.

Izan dira, izan, Lula, Suitzako foroa bere presentziarekin legitimatzearen, kritikatu dutenak, baina ez du ematen gosetearen aurkako nazioarteko fondoak eta eramandako beste ildo politikoak neoliberalizat jo daitezkeenik. Oker ez daitezela Europako sozialdemokratak. Lula Porto Alegren egon zen Brasilgo presidente moduan, eta dozenaka mila lagunak aurrean gobernariak gutxitan esaten zutena zioen, lau urte barru bere gobernuak lorpen eta akatsen kontrola pasatu beharko duela, batez ere herria-

ren beharizanetarako programen emaitzak ebaluatzeko. Ez gara inozoak; gauzak okerrera joan daitezke, ezagutzen baititugu Hego Amerikako sozialdemokratiaren triskantzak Perun edo Venezuelan, baina Lula eta PT ez dira Brasil-darren itxaropena eta urguilua soilik, Latinoamerika eta Hegoalde osoaren esperantza baitira. Gizarte mugimendu indartsuak mantentzen diren bitartean (CUT, Sem Terra, indigenak...), ilusioa edukitzeko motiboak ditugu.

Brasilgo aktibisten ideia izan zen Munduko Foro Soziala sortzea, Porto Alegren zehazki eta Davoseko Foro Ekonomiko kapitalistaren aurka, aste berean, globalizazioaren dikotomien

seinale. Orain Davosen, bertako herritarrek ez dute gogoko planetaren botere-tsuen bilera hori, eta bertan jarraitu ala ez erreferendumean erabaki nahi dute. Sentibera kontrajarria benetan Porto Alegren izandakoa. Han abegikortasuna eta elkartasuna izan dira nagusi. Inurritegi koloretsu hartan, sareak eta aliantzak berriztatu dira, eta gerraren aurkako konpromisoak planeta osora zabaldu. Otsailaren 15ean petrolioaren harraparien asmoak geldiarazteko herri-tarok hitzordu garrantzitsu bat bage-nuen Florentziako Forotik Europa guztira egindakoa, eta deialdi hori bost kontinenteetara zabaldu da Porto Alegretik.